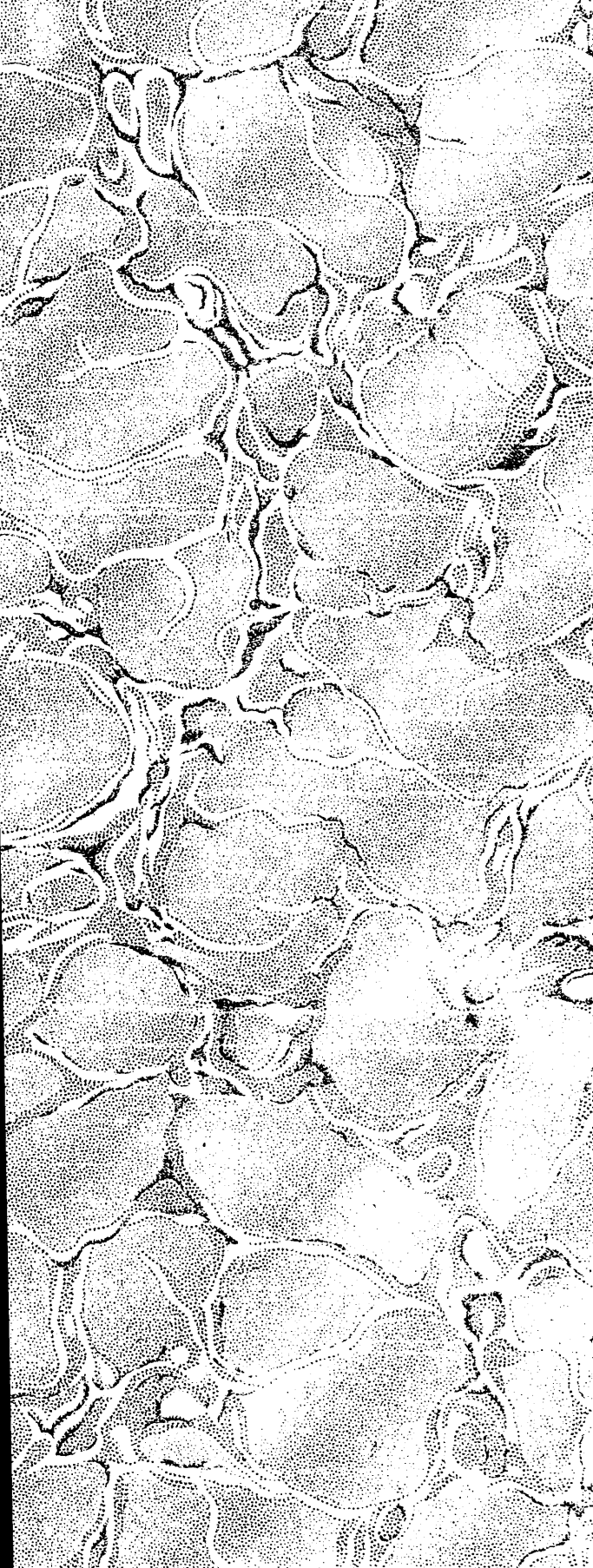

BS
3555
R45

Reuss

The University of Chicago
Libraries

NOTITIA

CODICIS QUATTUOR EVANGELIORVM = 663

(Gr. 2. 4)

GRAECI MEMBRANACEI

VIRIS DOCTIS HVCVSQVE INCOGNITI

QVEM

IN MVSEO SVO ASSERVAT

EDVARDVS REVSS

ARGENTORATENSIS

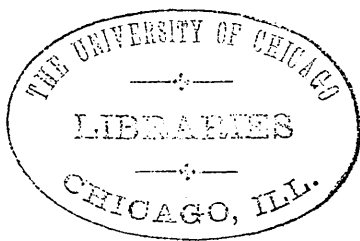

Cantabrigiae

TYPIS ACADEMICIS

EXCUDEBANT C. J. CLAY A.M. ET FILII.

BS 355
R45

Disc
Spec. P. S. Band
Pace

939005

Chap.

VIRO SVMMO

EDVARDO REVSS

QVINQVE ET OCTOGINTA ANNOS

IAM FELICITER COMPLETVRO

QVEM SACRAE SCRIPTVRAE VTRIVSQUE FOEDERIS

SOLLERTEM INTEGRVM PIVM INTERPRETEM

DISCIPLINAE MVLTIPPLICIS QVA ET IPSA ILLVSTRATVR

ET QVOMODO INTER POSTEROS RECEPTA ET DIVVLGATA SIT ERVITVR

INDEFESSVM ATQVE FERVIDVM CVLTOREM

IN VNITATE STVDIORVM ET SPEI

PER QVALESCVNQVE DIVERSITATES NON DIVVLSI SVSPICIVNT

QVOTQVOT FERE EX OMNI GENTE SCIENTIAE BIBLICAE STVDENT

HOC OPVSCVLVM

CALLIDA IPSIVS MANV NVPER EXARATVM

NVNC TYPIS ANGLICIS ALIORVM IN VSVS APTATVM

NATALEM CELEBRANTI BENEVOLENTIAE PIGNORI VT ESSET

AVCTORI REDDENDVM CVRABANT

THEOLOGI QVIDAM CANTABRIGIENSES.

44681

SI tibi, benevole lector, in hoc libello notitiam offerre audeo codicis graeci evangeliorum manu scripti, viris doctis adhuc incogniti, fortasse iam propterea bona tua venia id fecero quod hisce temporibus vix ullum talem in privati alicuius hominis museo exstantem reperiri posse certissimum est. Sane post tot tantosque criticorum nostrae aetatis labores, et tam locupletem vetustissimorum codicum apparatus, magnum fructum ex nova hac supellectile percipiendum neque alius quisquam sperabit neque ipse tibi promittere sustinebo. Est tamen cur hoc bibliothecae meae κειμήλιον non omnino indignum putem eorum studiis qui textui N. T. ex fontibus constituendo operam navare solent, vel saltem fata olim constituti relegere non ut inutilem et fastidiosum laborem respuunt. Minime equidem ignoro, neque etiam improbo, legem quam sibi clarissimi viri scripserunt qui nostro saeculo Novum Testamentum graecum typis mandarunt, quorumque autoritas apud omnes, saltem in nostra Germania et in Britannia, non immerito praevalet: scilicet textum unice ad fidem codicum uncialium exprimendum esse, fere neglectis caeteris vel tantum cursim inspectis et obiter laudatis. Verum quum ipsi quoque libri unciales mirum quantum inter se differant, et doctissimus quisque in deligenda vera lectione, testibus alioqui maxime venerandis in contraria abeuntibus, passim haereat et suo potius ipsius iudicio se committere cogatur, etiam recentiores et minusculos quos vocant libros hinc inde adire et consulere non abs re esse videtur. In his autem illi prae caeteris respiciendi erunt qui minus textum olim receptum exhibent, ab Erasmo Stephano

Beza vulgatum, quam talem qui hodie commendato propius accedit. Et meum quidem codicem prae multis aliis eiusdem classis hic in censum venire, postquam accuratissime eum excussi, persuasissimum habeo.

Dono acceptum refero viro humanissimo et reverendissimo Nicephoro Glycae, qui olim inde ab anno 1862 per biennium fere in nostra Argentina studiis theologicis operam navavit et lectionibus meis interfuit. Postea in seminario graeco quod in Propontidis insula Chalki floret theologiam docuit, nunc vero in patria sua, id est in insula Imbro prope Hellespontum sita, episcopatus dignitate ornatus eundemque ipse ornans nostrique memor hoc munere misso grati animi insigne documentum edidit. Neque ego vicissim ei melius gratias agere posse arbitror quam si publice doctis lectoribus et munus et donatorem commendavero.

Constat codex triginta quinque quaternionibus, qui in inferiore margine, et quidem tam initio quam in fine, suis numeris passim tamen vetustate deletis insigniti sunt. Sic effici debebant ducenta et octoginta folia quibus accesserunt extra numerum quatuor Matthaeo et Lucae praefixa cum utriusque anacephalaeosi. Non tamen omnes illi quaterniones integri sunt; secundi et decimi tertii primum folium aperte abscissum, et quidem ab ipso librario citra textus damnum; duodecimi quinque tantum sunt folia, vigesimi octavi sex. Quibus subductis supererant 277 folia integrum codicem, qualem scriptor absolverat, constituentia. Haec omnia hodie quoque adsunt, uno tantum excepto, ultimo scilicet decimi quaternionis, quocum periit ea textus particula quae legitur Matth. 26, 27—39 (ἔδωκεν...καὶ λέγων).

Forma codicis ea est quam hodie duodenariam vocant. Literatura gracilis et elegans et, simul compendiis scripturae, quae innumera sunt et in unoquoque vocabulo fere plura occurrunt, assuetus fueris, satis facilis lectu. Sunt tamen multae paginae in quibus atramentum prae vetustate adeo palluit ut, si imbecilliori oculorum acie praeditus lectionem aggrediaris, haec tibi sane multum

negotii facessere debeat. Membranae ut plurimum firmae et satis crassae raro pristinam albedinem servarunt. Utrum unus idemque librarius totum codicem exaraverit, an plures, saltem duo, laboraverint in eo describendo, equidem certo diiudicare non ausim. Discrimen aliquod neque in forma literarum aut accentuum, neque in compendiorum numero aut natura apparet; versus in singulis paginis duodeviceni sunt per totum codicem. Sed aliud est quod tibi dubium movere posset. Initio, et fere usque ad evangelium Marci medium, literae satis grandes deinceps sensim minorem modulum affectant, imo minimum, adeo ut passim non nisi summa cum difficultate in lectione proficias. Exemplo sit pagina illa quae complectitur Matth. 5, 43 ὅτι ἐρρέθη usque ad v. 48 ἔσεσθε οὖν ὑμῖς (qui textus in editione Elzeviriana a. 1624 absolvitur quatuordecim versibus cum dimidio) collata cum altera Marci 8, 35 ὁς γὰρ ἀν ad 9, 2 μετεμορφώθη, cui respondent viginti versus Elzeviriani. Et eadem ratione usque ad finem. Joann. 11, 47 ὅτι οὗτος ad v. 54 αὐτοῦ unam paginam implent in impresso exemplari etiam locupletiolem.

Quod ad literaturam attinet hoc quoque notare libet, iota subscriptum vel adscriptum nusquam apparere, accentus vero ubique accurate adscribi. Spiritus uterque triplici forma promiscue adhibetur, scilicet praeter eam qua hodie in libris impressis utimur duabus aliis (Ɀ Ɀ + Ɀ). Sigma finale eadem forma venit qua et in capite vocis et in medio. In fine versuum vocabula truncantur, si spatium plene exscribendis non sufficit.

Antequam ad ipsum textum explorandum accedamus nonnulla etiam dicenda sunt de quibusdam additamentis qualia in libris manu scriptis vulgo varia observantur. Unumquodque evangelium in fronte ornatur pictura aliqua, id est flosculis caeruleo potissimum colore insignitis et quadrata margine circumscriptis, in quorum medio titulus libri effertur, videlicet: + τὸ κατὰ ματθαῖον ἄγ. εὐαγ.— + τὸ κατὰ μάρκον ἄγ. εὐαγ.— + τὸ κατὰ λοῦκᾶν ἄγ. εὐαγ.— + τὸ κατὰ ἰωάννην ἄγ. εὐαγ.

Textui singulorum evangeliorum praemittitur breviarium κεφαλαίων quae olim usu veniebant et in multis codicibus recensentur (cf. Historiam N. T. a me editam § 386). Tabulam eorum exhibet inter alias editio maior Rob. Stephani 1550. Scriptae sunt hae rubricae literis deauratis. Passim in his occurrunt vitia librarii quae notare nihil attinet. Unum tantum significabimus in Matthaeo conspicuum. Ad quadragesimam pericopen (μ') librarius adscripsit titulum sequentis, omisso scilicet proprio, et sic deinceps numeri titulorum titulis non respondent, usque ad quinquagesimum primum ubi verus ordo restituitur omisso numero quinquagesimo (ν').

Eaedem rubricae, non tamen omnes et singulae, iterum inscriptae sunt margini superiori vel inferiori textus ipsius. Iisdem locis exstant quoque notae illae quibus lectiones ecclesiasticae apud Graecos usitatae distinguuntur. Quas quum dudum Chr. F. Matthaeius suae editioni accurate descriptas inseruerit, satis habemus eas obiter commemorasse. Scriptae sunt plerumque ita ut, nisi quid rei sit aliunde cogoveris, ex brevissimis compendiis scripturae sensum elicere difficillimum foret. Voces ἀρχή et τέλος, quibus aliae ab aliis separari solent, in ipso textu occurrunt, rarissime in margine interiori vel exteriori, quo passim ipsi lectionum tituli relegantur. Ibidem denique sectiones Ammonio-Eusebianaes suis locis indicatae sunt, tabulae vero concordantium non adsunt. Atque haec addita omnia olim aureo colore insignita fuerunt, qui iam fere ubique evanuit.

Caeterum vix est quod moneamus textum per unumquodque evangelium uno tenore scriptum esse, ita ut in iis locis ubi nova aliqua sectio in medio versu incipiebat litera maiuscula, quae initium legenti significare debebat, demum in versu sequenti extra textum posita sit. Exemplo sit inter sexcenta alia Matth. 4, 25:

ἐθεράπευσεν αὐτούς. καὶ ἦκο
Λούθησαν τῷ ἰησοῦ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ.

Si de aetate codicis quaesiveris equidem non adeo recentem aestimavero et nequaquam saeculo XIII iuniorem. Proxime scriptura accedit ad eum typum quem exhibet codex Chrysostomi cuius exemplum photographice describi curarunt VV. DD. Wattenbach et v. Velsen in opere suo a. 1878 Heidelbergae edito. Imo vel cum antiquioribus ibidem exhibitis exemplis conferri posse videtur.

Quod olim codicem cursim perlegenti statim se obtulit prae caeteris notandum, hic quoque potissimum tibi proponere libet: scilicet innumeris in locis textum cum eo facere quem expressit editio Complutensis, ita quidem ut maxime etiam iis lectionibus suum quaecunque testimonium addat quas recentiores critici vetustissimorum codicum auctoritatem sequuti et receperunt et commendarunt. Haec mihi consilii causa fuit cur accuratissime excussis his membranis quae collatione instituta in schedas meas retuleram etiam cum viris doctis, quorum talia interesse possunt, communicare non abs re duxerim, praesertim quum insigniores nostrae aetatis critici codicibus minusculis fere neglectis ad paucorum uncialium fidem textum recensere consueverint. Altera ex parte hic quoque tot et tam varias deprehendi variantes, vel plane singulares, vel saltem rarissime alibi occurrentes, ut ex iis, quam libere et temere librarii officio suo vel serioribus saeculis functi sint, exemplis allatis si demonstrarem, operam et oleum perdidisse non putarim.

Iam ad ipsam lectionum recensionem me converto. Collationem institui ad editionem Elzevirianam primam anni 1624 quae vulgo, sed immerito, talibus studiis inservire solet, mihi que hanc legem scripsi ut nullum locum praetermitterem in quo vel ex mero lapsu calami codex meus ab illa discreparet, neque ullum notarem in quo cum eodem consentiret.

Primum seriem constitui locorum in quibus codex eam exhibet lectionem quam olim sola probabat Complutensis editio, hodie vero ad vetustiorum testium fidem Griesbachius Lachmannus Tischendorfius Tregellesius Westcottius cum socio receperunt. Ubi tamen Griesbachius vulgarem tuetur asteriscum apposui.

Matth. 2, 5 οὕτως* *et sic ubique per totum codicem* (5, 12. 16. 19. 47; 7, 12; 18, 35; 19, 8. 12; 24, 33; 26, 54; *Marc.* 10, 43; *Luc.* 9, 15; 12, 38. 54; 15, 7. 10; 17, 10; 24, 24. 46; *Joann.* 3, 16; 5, 21; 11, 48; 12, 50; 14, 31)—2, 11 εἶδον—3, 8 καρπὸν ἄξιον—5, 27 *om.* τοῖς ἀρχαίοις—6, 18 *om.* ἐν τῷ φανερωῷ—6, 24 μαμωνᾶ—6, 34 μεριμνήσητε—8, 8 λόγῳ—8, 15 *fin.* αὐτῷ*—9, 17 ἀμφοτέροι—9, 33 *om.* ὅτι—9, 36 ἐσκυλμένοι—11, 16 παιδίοις—12, 6 μείζον*—12, 21 *om.* ἐν—12, 32 εἰν *prius*—12, 42 Σολομῶνος—13, 27 ζιζάνια *sine art.*—13, 54 ἐκπλήσσεσθαι*—14, 14 ἐπ' αὐτοῖς—17, 14 γονυπετῶν αὐτόν—18, 4 ταπεινώσει*—18, 12. 13 ἐνεήκοντα*—18, 28 εἴ τι ὀφ.—18, 29 *om.* πάντα*—19, 1 ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας—19, 26 *fin. om.* ἐστὶ—20, 3 τρίτην *sine art.*—20, 5 ἐνάτην*—20, 21 εὐωνύμων σοῦ—21, 7 ἐπεκάθισεν—22, 9 εἰν—24, 2 ταῦτα πάντα*—*ibid.* ὃς οὐ καταλυθήσεται—24, 9 τῶν ἐθνῶν—24, 17 ἄραι τὰ—24, 36 καὶ ὥρας—25, 30 ἐκβάλετε—25, 32 συναχθήσονται*—26, 4 δόλω κρατήσωσι—26, 74 καταθεματίξειν—26, 75 ῥήματος Ἰησοῦ*—27, 33 ὁ ἐστι—27, 35 *om. glossam*—27, 44 *fin.* αὐτόν—27, 45 *sq.* ἐνάτην*.

Marc. 1, 21 τὴν συναγωγὴν—4, 4 *om.* τοῦ οὐρανοῦ—5, 3 μνήμασι—5, 11 τῷ ὄρει—5, 19 πεποιήκε—5, 40 πάντας—6, 15 *om.* ἡ—6, 31 εὐκαίρουν*—6, 33 *om.* οἱ ὄχλοι—6, 44 *om.* ὡσεὶ—9, 41 ἐν ὀνόματι—10, 43 ὑμῶν διάκονος—11, 3 ἀποστέλλει—11, 18 ἀπολέσωσιν*—11, 32 *om.* εἰν*—12, 20 *om.* οὖν—12, 32 *om.* θεός—14, 6 ἐν ἐμοί—14, 8 ἔσχεν—14, 30 ὅτι σύ—14, 54 τὸ φῶς—14, 60 μέσον *sine art.*—14, 62 ἐκ δεξιῶν καθήμενον—14, 72 τὸ ῥῆμα*—15, 24 διαμερίζονται—15, 31 *in it. om.* δὲ—15, 33. 34 ἐνάτην*—16, 8 *om.* τάχῃ—16, 18 βλάβη.

Luc. 2, 12 ἐν φάτῃ—2, 20 ὑπέστρεψαν—2, 21 περιτεμεῖν αὐτόν—2, 25 ἦν ἅγιον—3, 2 ἀρχιερέως—3, 35 Σερούχ—4, 7 ἐμοῦ*—*ibid.* πᾶσα—4, 8 *om.* γὰρ—4, 18 εἵνεκεν—*ibid.* εὐαγγελίσασθαι—4, 38 πενθερά *sine art.*—5, 8 Ἰησοῦ *sine art.**—5, 19 ποίας—5, 29 Λευῖς *sine art.*—6, 10 εἶπεν αὐτῷ—6, 23 χάριτε—6, 26 *om.* ὑμῖν—6, 28 *om.* καὶ—6, 34 ἁμαρτωλοί *sine art.**—6, 35 ὑψίστου *sine art.*—7, 31 *om.* εἶπε δὲ ὁ κ.—7, 34 φίλος τελωνῶν—8, 51 Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον—

9, 13 ἰχθύες δύο—9, 33 μίαν Μωσεῖ—9, 40 ἐκβάλωσι—9, 49 δαιμόνια *sine art.**—10, 2 ἐκβάλη—10, 6 *om. μὲν*—10, 20 *om. μᾶλλον*—10, 22 μοὶ παρεδόθη—11, 13 δόματα ἀγαθά—11, 31 Σολομῶνος—11, 33 ἀλλ'—11, 54 *om. καὶ*—13, 6 ζητῶν καρπὸν—13, 15 ὑποκριταί*—13, 19 ὃν λαβῶν—13, 35 *om. ἀμήν*—14, 4 ἀπέλυσεν*—14, 10 ἀνάπεσε*—15, 4. 7 ἐνενήκοντα*—16, 26 ἔνθεν—17, 1 τοῦ μὴ ἔλθειν—17, 7 ἀνάπεσε*—17, 9 *fin. om. αὐτῷ*—17, 26 Νῶε *sine art.*—18, 3 *om. τις*—18, 7 ποιήσῃ*—19, 4 *om. δι'*—20, 5 *om. οὖν*—20, 9 *om. τις*—21, 34 βαρηθῶσι—22, 45 *om. αὐτοῦ*—22, 47 αὐτοὺς *pro αὐτῶν*—22, 60 ἀλέκτωρ *sine art.*—23, 1 ἦγαγον—23, 25 *om. αὐτοῖς*—23, 44 ἐνάτην*—24, 4 ἄνδρες δύο.

Joann. 1, 40 ὦρα ἦν—1, 42 Χριστός *sine art.*—1, 49 Ἰησοῦς *sine art.* (*et sic quoque* 9, 3 ; 11, 9. 20 ; 18, 8 ; 20, 31)—2, 17 καταφάγεται—2, 33 τοῖς Ἱεροσ.—4, 5 Συχάρ—4, 20 τῷ ὄρει τούτῳ—4, 35 τετράμηνος—4. 50 *altero loco* ὁ Ἰησοῦς—6, 24 ἐνέβησαν αὐτοί—7, 16 *add. οὖν*—7, 26 *om. ἀληθῶς*—7, 27 ἔρχηται—7, 33 *om. αὐτοῖς*—7, 39 Ἰησοῦς *sine art.**—8, 12 περιπατήσῃ*—9, 10 σοῦ—9, 28 *om. οὖν*—11, 15 ἀλλὰ*—12, 2 ἀνακειμένων σὺν—13, 38 φωνήσῃ*—14, 30 *om. τούτου*—16, 3 *om. ὑμῖν*—16, 15 λαμβάνει—16, 16 *om. ἐγώ*—17, 11 ᾧ δέδωκας—18, 28 πρῶτ'—19, 7 θεοῦ *sine art.*—19, 12 ἑαυτόν—19, 20 ὁ τόπος τῆς πόλεως—19, 38 Ἰωσήφ *sine art.**—20, 15 ἔθηκας αὐτόν—20, 28 Θωμᾶς *sine art.*—21, 3 ἐνέβησαν.

Praeterea adsunt lectiones Complutenses plurimae quae etiam a recentioribus criticis probatae sunt verum non ab omnibus, et saepius quidem a Tregellesio et Hortio Westcottioque repudiatae.

Matth. 1, 6 Σολομῶνα GTTrW-H—4, 10 *add. ὀπίσω μου* G[L]—5, 28 αὐτήν L[W-H]—5, 44 τοῖς μισοῦσιν G—5, 46 οὕτως Tr—7, 14 τί στενή GLTr—8, 5 εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ G—9, 5 ἀφέωνται σου GLT—10, 4 Ἰσκαριώτης *sine art.* Tr—11, 28 ἀποκτενόντων G—*ibid.* φοβέϊσθε *prius* GLTTr—11, 16 ἀγορᾶ L—11, 21. Βηθσαιδά LTr—12, 35 ἀγαθά *sine art.* LW-H—13, 40 καίεται GTr—18, 19 πάλιν ἀμήν GTr—19, 9 μὴ ἐπὶ GTTrW-H—19, 47 οὕτως LT—20, 26 ἔσται *ter* LT—21,

3 ἀποστέλλει G—23, 13. 14 *ordine interverso* G—23, 25 ἀδικίας G—23, 36 ὅτι ἤξει G—24, 33 ταῦτα πάντα TTr—25, 3 λαμπάδας αὐτῶν GLTr[W-H]—26, 15 καὶ ἐγὼ T—27, 42 *add. ἐπ' ante pron. fin.* TTrW-H—28, 19 οὖν GLTW-H[Tr].

Marc. 1, 6 ὁ Ἰωάννης TTrW-H—1, 27 πρὸς ἑαυτοῦς LTr—1, 37 σε ζητοῦσι L—2, 8 αὐτοὶ διαλ. G—2, 9 ἀφέωνταί σου T—3, 7 ἠκολούθησεν LTrW-H—3, 27 οὐδεὶς δύναται GLTr—3, 32 καὶ αἱ ἀδελφαί LT—4, 9 *om.* αὐτοῖς GTrW-H—4, 31 κόκκον GLTr—4, 40 οὕτως T—6, 9 ἐνδύσθησθε GLTTr—7, 26 Συραφουίκισσα GTr—8, 13 πλοῖον *sine art.* LTr—9, 2 Ἰωάννην *sine art.* GLTrW-H—9, 37 παιδίων τούτων GT—9, 40 ὑμῶν *bis* GL—10, 24 χρήμασιν *sine art.* LTr—10, 25 εἰσελθεῖν Tr—10, 27 θεῷ *primum sine art.* TTrW-H—10, 25 καὶ ἔνεκεν GLTTr[W-H]—10, 31 ἔσχατοι *sine art.* GL[W-H]—10, 44 ἐὰν GTr—12, 23 *om.* οὖν TTrW-H—12, 33 θυσιῶν *sine art.* LTrW-H—12, 36 πνεύματι *et ἀγίῳ sine art.* G—*ibid.* λέγει *pro* εἶπεν GTr—13, 28 ὁ κλάδος αὐτῆς LTrW-H—14, 9 ἐὰν TW-H—14, 31 ἀπαρνήσωμαι T—14, 33 Ἰάκωβον *sine art.* GLTTr—16, 1 Ἰακώβου *sine art.* T[Tr].

Luc. 1, 44 τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλ. G—4, 29 ὄφρῦος *sine art.* GTTrW-H—4, 35 μέσον *sine art.* G—5, 6 πλῆθος ἰχθύων GTTrW-H—6, 9 ὑμᾶς τί G—*ibid.* ἀποκτεῖναι G—6, 10 οὕτως L—7, 12 αὕτη χηρά G—7, 16 πάντας GTrW-H—8, 18 ἐὰν *secundum* L—8, 43 ἰατροῖς GLTTr—9, 9 Ἡρώδης *sine art.* GLTTr[W-H]—9, 23 *om.* καθ' ἡμέραν L—9, 24 ἐὰν *prius* T—9, 27 ἐστῶτων GLTr—9, 41 τὸν υἱόν σου ὧδε G—9, 62 ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν LTr[W-H]—10, 19 ἀδικήσῃ G—10, 22 *add.* καὶ στραφεῖς *caett.* LT—10, 36 πλησίον δοκεῖ σοι GTTrW-H—11, 11 ἢ καὶ ἰχθὺν GLTTr—11, 12 αἰτήσῃ GL—11, 34 ὄλον *omisso* καί L—11, 44 περιπατοῦντες *sine articulo* L—12, 4 ἀποκτενόντων G—12, 53 ἐπὶ υἱῷ TTrW-H—12, 58 βάλῃ G—13, 29 βοῤῥᾶ *sine praepr.* LT[Tr]—13, 35 λέγω δὲ GLT[W-H]—14, 26 αὐτοῦ LTTr—14, 27 εἶναι μου μαθ. TTrW-H—17, 4 *om.* ἐπὶ σε G—17, 34 εἰς *sine art.* GLTTr—17, 35 μία *sine art.* [Tr]—18, 9 *init. om.* καὶ L—18, 14 ἢ γὰρ ἐκεῖνος GT—18, 28 Πέτρος *sine art.* T—22, 30

καθίσεσθε GL—22, 66 αὐτῶν TTrW-H—23, 26 Κυρηναίου ἐρχομένου G—24, 18 Ἱερουσαλήμ *sine praep.* GTTrW-H—24, 27 ἐαυτοῦ T.

Joann. 6, 29 Ἰησοῦς *sine art.* T—6, 52 οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἄλλ. L—6, 70 *om.* ὁ Ἰησοῦς T—7, 12 *om.* δὲ GT[W-H]—7, 32 ἀπέστειλαν ὑπηρέτας T—7, 41 *om.* δὲ *post alterum* ἄλλοι T—8, 39 *fin. om.* ἂν GTTrW-H—9, 36 καὶ τίς GTTrW-H—10, 23 Σολομῶνος *sine art.* GLT—11, 21 Μάρθα *sine art.* GL—11, 32 αὐτοῦ *ante* πρ. τ. πόδας GTTrW-H—12, 30 Ἰησοῦς *sine art.* TW-H—13, 36 ὅπου ἐγὼ T—13, 37 Πέτρος *sine art.* LTTr[W-H]—14, 22 καὶ τί γέγονεν GT—16, 7 ἐὰν γὰρ ἐγὼ L—17, 2 δώσει W-H—18, 24 *om.* οὖν G[Tr]—19, 6 σταύρωσον αὐτόν GL—19, 16 ἤγαγον G.

Denique plurimae occurrunt quae quidem in Complutensi editione exstant, a recentioribus vero criticis non sunt receptae.

Matth. 3, 5 Ἰουδαία *sine art.*—3, 11 *om.* καὶ πυρί—5, 23 καὶ ἐκεῖ—5, 47 φίλους—6, 29 ὁ Σολομῶν—10, 31 πολλῶ—10, 36 οἰκειακοί—12, 13 *add.* τῷ ἐξῆρ. ἔχοντι τὴν χεῖρα—13, 3 σπείραι—13, 28 συλλέξομεν—17, 27 ἀναβαίνοντα—18, 15 ἀμάρτη—19, 29 οἰκίαν—20, 2 καὶ συμφωνήσας—20, 15 εἰ ὁ ὀφθαλμός—21, 1 Βηθσφαγῆ—23, 37 ἀποκτένουσα—24, 31 καὶ φωνῆς—26, 52 ἀποθανοῦνται—27, 41 *add.* καὶ Φαρισαίων.

Marc. 1, 9 ὁ Ἰησοῦς—3, 27 διαρπάση—4, 18 *om.* *alterum* οὗτοι εἰσὶν—4, 37 ἐπέβαλεν—5, 16 διηγῆσαντο δὲ—6, 16 Ἑρώδης *sine art.*—9, 6 λαλήσει—9, 42 ἐὰν—10, 52 ἠκολούθησε—11, 1 Βηθσφαγῆ—11, 23 πιστεύσει—11, 24 αἰτῆσθε—14, 12 ἐτοιμάσομεν—14, 15 ἀνώγειον—15, 43 καὶ τολμήσας—16, 1 τὸν Ἰησοῦν—16, 20 *add.* ἀμὴν.

Luc. 2, 15 ἕως εἰς Βηθλ.—3, 25 Θάρρά—7, 6 μου ὑπὸ τὴν στέγην—7, 7 ἀλλ'—8, 15 *add.* *glossema*—8, 18 ἐὰν *prius*—9, 5 ἐὰν—9, 13 ἀγοράσομεν—9, 60 διάγγελε—10, 41 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ—11, 6 *om.* μου—12, 7 πολλῶ—13, 34 ἀποκτένουσα—14, 15 ἄριστον—14, 28 ὁ θέλων—14, 32 πόρρω αὐτοῦ—19, 29 Βηθσφαγῆ—19, 48 ποιήσουσι—20, 19 *om.* τὸν λαὸν—20, 35 ἐγκαμίζονται—21, 2 τινα καὶ—21, 36 *om.* ταῦτα—22, 9 ἐτοιμάσομεν—22, 34 φωνήση—22, 36 πωλήσει... ἀγορά-

σει—23, 12 Ἡρώδης *sine art.*—23, 54 σάββατον *sine καὶ*.

Joann. 3, 36 ὄψεται τὴν ζωὴν—4, 3 *om.* πάλιν—5, 46 Μωσεί—9, 20 *init. add.* δὲ—9, 29 Μωσεί—10, 22 Ἱεροσολύμοις *sine art.*—12, 13 βασιλεύς *sine art.*—12, 34 λέγεις δεῖ—13, 30 νύξ ὅτε—18, 25 ἤρνήσατο οὖν—19, 27 ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος—19, 34 εὐθέως—19, 36 ἀπ' αὐτοῦ.

Sunt ergo in summa lectiones ultra quadringentas in quibus textus codicis mei cum editione Complutensi contra vulgarem Bezanum sive, ut vulgo ferunt, Elzevirianum concinit, ex quarum numero recentiores critici, antiquissimam quae nobis quidem innotuit scripturam sequuti, trecentas fere et quadraginta receperunt.

Alteram seriem constitui earum lectionum quae in neutra illarum veterum textus graeci N.T. formarum occurrunt, neque in Complutensi neque in Bezana, verum ad fidem codicum uncialium a nostrae aetatis criticis, quos supra laudavi, in editionibus hodie vulgatis expressae sunt. Quem igitur mei codicis cum illis consensum deprehendemus, is ei tanto maiorem dignitatem vindicare videbitur. Hic quoque asteriscum apponam ubi Griesbachius in vulgari lectione substitit.

Matth. 7, 2 μετρηθήσεται—10, 25 ἐπεκάλεσαν—10, 30 εἰσὶν*—10, 33 καὶ γὰρ αὐτόν*—12, 28 ἐν πν. θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω—16, 17 *init. om.* καὶ*—16, 20 *om.* Ἰησοῦς—17, 9 ἐκ τοῦ ὄρους—18, 30 ἀλλὰ ἀπελθών*—18, 31 ἑαυτῶν*—21, 33 *om.* τις—23, 8 διδάσκαλος*—24, 27 ἔσται ἡ παρουσία*—25, 24 εἶπεν*.

Marc. 2, 26 ἀρχιερέως *sine art.**—5, 3 ἐδύνατο*—5, 14 ἀπήγγειλαν—5, 38 ἔρχονται*—5, 40 ἀνακείμενον—6, 4 συγγ. αὐτοῦ*—6, 27 σπεκουλάτορα*—8, 2 ἡμέραι—8, 26 οἶκον *sine art.*—8, 31 τῶν ἀρχιερέων—8, 38 εἰς*—11, 25 στήκετε*—12, 12 εἶπεν*—12, 43 βαλλόντων*—13, 9 ἀρχή*—13, 29 ἴδητε ταῦτα*—*ibid.* οὕτως*—14, 9 ἀμὴν δὲ*—14, 10 Ἰούδας *sine art.**—14, 71 ὁμνῶναι.

Luc. 1, 62 αὐτὸ*—2, 22 καθαρισμοῦ αὐτῶν—3, 2 τὸν Ζαχαρίου—3, 10. 12 ποιήσωμεν*—3, 19 *om.* Φιλίππου—3, 22 εὐδόκησα*—4, 40

ἐπιτιθεῖς*—4, 42 ἐπέζητουν—5, 36 συμφωνήσει*—6, 11 ποιήσαιεν*—
6, 39 εἶπε δὲ καὶ*—7, 10 εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες*—8, 26 ἀντί-
περα*—8, 34 *om.* ἀπελθόντες—8, 37 πλοῖον *sine art.**—8, 51 ἐλθὼν—
9, 3 ῥάβδον—9, 27 γεύσονται—10, 8 *om.* δ*—10, 11 *add.* εἰς τοὺς
πόδας*—11, 11 ἐξ ὑμῶν*—11, 32 Νινευίται*—12, 1 πρῶτον. Προσέ-
χετε*—12, 49 ἐπὶ τὴν γῆν*—14, 9 μετὰ αἰσχύνης*—14, 28 εἰς ἀπαρ-
τισμόν—14, 29 αὐτῷ ἐμπαίζειν*—15, 24 ἀνέζησεν*—16, 7 εἶπεν *bis**
—16, 8 εἰσὶν*—16, 22 Ἀβραὰμ *sine art.*—16, 25 ὦδε*—17, 36 *om.*
totum—18, 1 προσεύχεσθαι αὐτούς*—12, 23 ἐπὶ τράπεζαν*—21, 12
πάντων—21, 38 ὄρθριζεν*—22, 53 ἐστὶν ὑμῶν*—23, 46 τοῦτο *pro*
*ταῦτα**.

Joann. 2, 22 ἔλεγε *et om.* αὐτοῖς—3, 2 πρὸς αὐτόν—6, 40 τοῦ πατρός
μου*—6, 44 ἐν τῇ ἐσχάτῃ—6, 65 ἔλεγεν*—9, 15 μου ἐπὶ τοὺς—9, 16
θεοῦ *sine art.**—11, 34 εἶπεν*—12, 40 ἰάσομαι*—13, 29 Ἰούδας *sine*
*art.**—14, 9 Φίλιππε; ὁ—14, 11 *om.* ἐστὶν—19, 13 βήματος *sine art.**
—19, 14 ὦρα ἦν*—19, 17 ὁ *pro* ὅς*—19, 35 ἵνα καὶ ὑμεῖς*.

Quibus iam addendae sunt eae lectiones in quibus nostri in
diversa abeunt.

Matth. 5, 20 ὑμῶν ἢ δικαιοσύνη TW-H—5, 22 *om.* εἰκὴ LTW-H
[Tr]—7, 9 *om.* ἐστὶν LTrW-H—7, 17 οὕτως πᾶν LTr—7, 19 πᾶν
οὖν L—9, 13 ἀλλὰ TW-H—9, 18 εἰσελθὼν T—11, 16 ἐτέροις TTrW-H
—13, 4 ἦλθον LTr—20, 4 καὶ ἐκείνοις TW-H—21, 30 τῷ ἐτέρῳ GT—
25, 9 οὐ μὴ ἀρκέσῃ LTrW-H—26, 48 ὃν ἐὰν φιλήσω T—26, 70 ἔμ-
προσθεν αὐτῶν πάντων G—27, 12 πρεσβυτέρων *sine art.* TW-H.

Marc. 1, 38 καὶ ἐκεῖ GW-H—2, 10 ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι GLTTr—
2, 21 ῥάκκους L—3, 5 *om.* σου TW-H[Tr]—3, 12 ποιήσωσιν LTr—6,
5 ἐδύνατο TTrW-H—8, 7 εἶπεν LTrW-H—8, 25 ἀπεκατεστάθη L—
9, 3 ἐγένοντο LTr—9, 7 *om.* λέγουσα GTTrW-H—10, 14 πρὸς με
μὴ GTTrW-H—10, 33 γραμματέυσι *sine art.* L—10, 51 ῥαββουνί
GLTrW-H—11, 4 πῶλον *sine art.* GLTrW-H—11, 29 κἀγὼ ὑμᾶς
L—12, 5 ἀποκτένοντες GLTTr—12, 31 ὁμοία αὐτῇ LTr—13, 11
ἂν *pro* ἐὰν L—13, 30 ταῦτα πάντα TTrW-H—13, 31 παρελεύσεται G

—14, 3 τὸν ἀλάβαστρον LTr—14, 31 δέη με LTrW-H—15, 32 πιστεύσωμεν αὐτῷ L.

Luc. 1, 55 ἕως αἰῶνος G—3, 23 Ἠλεί TTrW-H—4, 8 κύριον τ. θ. σ. προσκυνήσεις LTrW-H—4, 41 κραυγάζοντα LT—6, 7 *om.* αὐτόν LTrTr—7, 19 ἕτερον TrW-H—7, 46 τοὺς πόδας μου GTTrW-H—8, 3 διηκόουν αὐτοῖς TTrW-H—8, 52 οὐ γὰρ ἀπέθανε LTrW-H—9, 52 πόλιν T—9, 57 καὶ πορευομένων TTrW-H—11, 43 *add.* καὶ τὰς πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις L—12, 9 ἔμπροσθεν *prius* L—12, 11 μεριμνήσητε TTrW-H—*ibid.* εἰσφέρωσιν TTrW-H—12, 22 σώματι ὑμῶν LTr[W-H]—12, 23 ἡ γὰρ ψυχὴ LTrW-H—13, 34 τὰ νοσσία L—13, 35 ἤξει LT[Tr]—14, 13 ἀναπείρους LTrW-H—14, 16 μέγαν L—15, 26 τί ἂν LTrW-H—15, 32 ἀνέζησεν L—17, 12 ὑπήντησαν T—20, 1 ἱερεῖς T—20, 42 τῶν ψαλμῶν L—22, 4 στρατηγοῖς *sine art.* TTrW-H—*ibid.* *add.* καὶ γραμματεῦσι L—23, 7 τὸν Ἡρώδη L.

Joann. 1, 43 ἐμβλέψας αὐτῷ GTTrW-H—2, 16 καὶ μὴ ποιείτε L—2, 22 ἔλεγε καὶ GTrW-H—6, 54 ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ L—7, 24 κρίνετε *bis* LTrW-H—8, 14 ὑμεῖς οὐκ T—8, 54 θεὸς ἡμῶν TTr—10, 8 ἦλθον πρὸ ἐμοῦ GLTrW-H—10, 26 ἐμῶν. Καθὼς G (TrW-H *om.*)—12, 17 ὅτε TrW-H—13, 25 ἐκεῖνος οὕτως TW-H[Tr]—14, 3 τόπον ὑμῶν TTrW-H—14, 15 τηρήσετε TTrW-H.

Nunc transeundum est ad eas lectiones quae quidem et alibi in codicibus occurrunt, ab editoribus vero neque olim, neque nostris temporibus unquam receptae sunt. Quae in codicibus uncialibus maxime Constantinopolitanae familiae quae dicitur occurrunt, eas asteriscis distinguam, vel unico si rariores, vel duobus si plures adstipulantur, Sinaïticis proprio suo nomine.

Matth. 1, 4 Ἀμιναδάμ *bis** (*Sin. semel*)—7, 6 τὰ ἅγια—8, 20 κλίνει—9, 14 οἱ δὲ σοὶ μαθηταί*—9, 15 υἱοὶ *sine art.**—9, 16 ῥάκκος*—9, 36 ἐρριμένοι—*ibid.* et 10, 1 ὁ Ἰησοῦς *superscript.*—9, 38 ἐκβάλλη—10, 19 λαλήσετε*—10, 28 τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα** (*Sin. ex parte*)—10, 42 ἀπολέσει*—11, 23 ὑψώθης**—13, 2 καθῆσαι*—13, 55 Ἰωσὴ—14, 4 *om.* αὐτῷ *Sin.*—14, 5 ἐφοβεῖτο—16, 2 πυράζει*—16, 3

συνίετε*—16, 24 ἀκολουθήτω—17, 4 Μωσεῖ—17, 25 ὅτε εἰσῆλθον*—18, 6 εἰς τὸν τράχηλον*—18, 31 γινόμενα—21, 1 ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς—21, 14 χωλοὶ καὶ τυφλοὶ**—21, 43 *om.* ὅτι *Sin.*—22, 4 καὶ πάλιν—22, 13 ἐκβάλατε*—23, 10 εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν* *Sin.*—23, 15 ποιῆτε—23, 33 φύγετε*—26, 11 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε**—26, 17 ἐτοιμάσομεν*—26, 26 εὐχαριστήσας*—27, 46 λειμὰ**—27, 62 τῇ ἐπαύριον—28, 14 ποιήσωμεν** *Sin.*

Marc. 1, 8 βαπτίζω—2, 11 *add.* λέγουσα—1, 14 Ἰωάννην *sine art.***—1, 28 *om.* εὐθὺς *Sin.* [Tr]—2, 1 εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πάλιν*—2, 4 προσεγγίσει αὐτόν—2, 10 ἰδῆτε*—2, 14 *add.* ὁ Ἰησοῦς*—3, 5 πορρώσει—3, 11 ἐθεώρη—4, 7 ἐπὶ τὰς ἀκάνθας*—4, 12 μὴ βλέπωσι**—4, 16 *om.* ὁμοίως*—4, 27 καθέδει**—*ibid.* ἐγείρεται** *Sin.*—4, 30 ὁμοιώσομεν—*ibid.* παραβάλομεν—5, 37 τοῦ Ἰακώβου—6, 24 ἡ δὲ εἶπεν αὐτῇ—6, 31 ὑπάγοντες *sine art.*—6, 32 ἀπῆλθεν**—6, 33 προσῆλθον—6, 45 Βηθσαϊδά—6, 46 ἀποταξάμενος αὐτούς—6, 56 ἤπτωντο—7, 3 παραδώσω*—7, 4 χαλκείων*—7, 5 ἀλλ' ἀνίπτους*—7, 19 ἀφαιδρῶνα—7, 31 *add.* ὁ Ἰησοῦς**—8, 2 ἔχωσιν*—8, 7 παραθῆναι*—8, 21 λέγει*—8, 25 καὶ ἀνέβλεψε—9, 4 ὤφθησαν*—9, 28 οἱ μαθηταὶ ἐπηρώτων*—*ibid.* ὅτι διὰ τί—9, 31 *om.* αὐτοῖς* [W-H]—9, 36 λέγει—9, 38 *fin.* μεθ' ἡμῶν—10, 5 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς**—10, 8 σὰρξ μία** *Sin.*—10, 19 *om.* μὴ κλέψης—10, 35 υἱοὶ *sine art.***—*ibid.* *om.* ἴνα—*ibid.* ποιήσεις—11, 8 στυβάδας—11, 21 ἐξήραται—11, 25 ἀφήσει—11, 26 *om.* ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς—11, 27 ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς—12, 44 ἔβαλλον—13, 11 λαλήσετε—14, 10 *add.* ἰδού—14, 20 ἐν τῷ τρυβλίῳ—14, 25 ἀμὴν δὲ**—14, 36 ἀλλ' εἴ τι*—14, 37 *fin.* *add.* μετ' ἐμοῦ—14, 45 λέγει αὐτῷ*—14, 60 σοὶ καταμαρτυροῦσιν*—14, 65 *add.* ἡμῖν Χριστὲ τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε*—15, 1 ἀπήγαγον*—15, 13 σταύρωσον *bis*—15, 15 φραγελώσας—15, 16 τὸν Ἰησοῦν—15, 24 βαλόντες*—15, 34 ἀνεβόησεν—*ibid.* ὁ θεὸς ὁ θεὸς μου** [W-H]—*ibid.* λειμὰς ἀβαχθανί—16, 9 πρώτης.

Luc. 1, 16 πρὸς—1, 24 Ζαχαρίου—1, 42 ἀνεβόησε* *Sin.*—2, 21 αἱ ἡμέραι—3, 1 *om.* δὲ*—3, 33 *add.* τοῦ Ἰωραμ**—4, 4 *add.* ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος—4, 19 καὶ κηρύξαι—4, 38 *add.* ὁ Ἰησοῦς*—4, 40 δύνατος*—5, 1 Γενήσαρετ—5, 2 ἀπέπλυνον—5, 18 θῆναι*—5, 27 Λευί—

5, 28 *om.* ἀναστάς—5, 29 *om.* αὐτῷ* *Sin.*—5, 38 ἀλλ’**—6, 5. 12 *add.* ὁ Ἰησοῦς*—6, 7 κατ’ αὐτοῦ**—6, 20 *add.* τῷ πνεύματι* *Sin.*—6, 29 σιάγωνα*—6, 37 *om.* καὶ *init.*—6, 40 ἔστω* *Sin.*—6, 47 τοὺς λόγους*—7, 2 ἔμελλεν—7, 9 *add.* ἀμήν—7, 11 *init. om.* ἐν—7, 20 ἕτερον* *Sin.*—*ibid.* οἱ ἄνδρες πρὸς αὐτὸν—7, 24 τοῖς ὄχλοις** *Sin.*—7, 36 ἀνεκλήθη—*ibid.* τὸν Ἰησοῦν—7, 38 ἐξέμασε—*ibid.* τοῦ Ἰησοῦ*—8, 3 Σωσάννα—8, 16 οὐδεὶς λύχνον—*ibid.* λυχνίαν** *Sin.*—8, 22 ἡμερῶν ὁ Ἰησοῦς—8, 27 *add.* καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις—8, 29 ὑπὸ τῶν δαιμόνων—8, 39 πρὸς τοὺς σοῦς—9, 1. 55 *add.* ὁ Ἰησοῦς*—9, 6 πόλεις—9, 10 ἀνεχώρησε*—*ibid.* Βηθσαιδάν**—9, 18 οἱ μαθ. αὐτοῦ*—9, 28 Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην**—10, 1 ἀνὰ δύο δύο* [W-H]—10, 22 ἐπιγινώσκει*—10, 39 τῶν λόγων*—10, 40 μέλλει*—11, 8 λέγω δὲ—11, 14 *add.* ὁ Ἰησοῦς—11, 26 ἐλθόντα**—11, 31 *om.* τῶν ἀνδρῶν*—11, 34 *fin. add.* ἐστίν—11, 36 ἔχων**—*ibid.* φωτίζει—11, 49 ἀποστέλλω—11, 53 ἐπέχειν αὐτῷ—12, 3 σκοτεία—12, 21 *add.* ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων κ.τ.λ.**—12, 25 προσθῆναι*—12, 28 τοῦ ἀγροῦ*—12, 39 τὴν οἰκίαν—12, 48 ἀπαιτήσουσιν*—*ibid.* ἀπ’ αὐτοῦ—13, 3 πάντως—13, 10 *add.* ὁ Ἰησοῦς*—13, 16 θυγατέραν*—13, 26 ἄρξησθε**—14, 8 ἐντιμώτερος*—14, 12 *om.* καὶ *init.*—14, 24 *add.* πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοὶ κ.τ.λ.**—14, 25 τῷ Ἰησοῦ*—15, 22 πόδας αὐτοῦ*—15, 24. 32 ἀπολωλὸς**—16, 1 *om.* καὶ *init.*—16, 6 βάδους* *Sin.*—16, 9 ἐκλείπητε**—16, 14 ὄντες—16, 19 *init. om.* δὲ*—17, 37 πτώμα*—18, 14 *om.* εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ—18, 25 *om.* γὰρ—18, 39 ἔκραζε λέγων*—19, 12 *om.* εἶπεν οὖν—19, 15 πραγματεύσατο—19, 16 *segg.* ἡ μνᾶς**—19, 27 θέλοντας—19, 37 ἤρξατο**—19, 42 τῶν ὀφθαλμῶν—20, 3 καγὼ ὑμᾶς—20, 10. 11 δῆραντες—20, 20 λόγῳ—21, 4 *add.* ταῦτα λέγων ἐφώνει κ.τ.λ.**—*ibid.* κατέβαλεν—21, 11 μεγάλα ἀπ’ οὐρανοῦ *Sin.*—21, 16 φίλων...συγγενῶν...ἀδελφῶν—21, 30 *om.* ἤδη *posterius**—21, 33 παρελεύσεται*—21, 34 αἰφνιδίως*—22, 12 ἀνώγειν—22, 20 διαθήκη ἐστίν—22, 30 *om.* ἐν τῇ βασιλείᾳ μου**—22, 39 *om.* καὶ *alt.* [W-H]—22, 42 βούλη**—22, 63 δαίροντες—22, 66 *om.* τε**—23, 18 Βαραββᾶν *sine art.*

Joann. 1, 51 μείζονα *Sin.*—2, 5 ἐὰν—2, 23 θεωροῦντες τὰ*—3, 34

μέρους*—4, 25 Μεσίας*—5, 1 μετὰ δὲ—5, 38 ἀπέσταλκε—5, 47 πιστεύσητε**—6, 14 ἰδόντες οὖν οἱ ἄνθρωποι—6, 15 *om.* πάλιν**—6, 27 *om.* *alterum* βρῶσιν** *Sin.*—7, 28 ἀληθῆς *Sin.*—7, 33 μενῶ μεθ' ὑμῶν—7, 44 ἐξ αὐτῶν ἤθελον—8, 12 *om.* αὐτοῖς—8, 24 *om.* ἐὰν γὰρ *usque ad finem versus*—8, 26 καὶ λαλεῖν—8, 46 τὴν ἀλήθειαν—8, 58 εἶπεν οὖν*—9, 1 *add.* ὁ Ἰησοῦς*—9, 21 τὰ περὶ—9, 30 ἐν γὰρ τοῦτο—9, 31 ἁμαρτωλὸν*—9, 34 ὅλως—10, 5 *om.* ἀλλὰ φεύζονται ἀπ' αὐτοῦ—10, 13 μέλλει*—10, 18 θῆναι*—10, 24 *om.* αὐτὸν *Sin.*—10, 38 τοῖς ἔργοις μου*—10, 39 *om.* οὖν** [TrW-H]—10, 42 ἐκεῖ πολλοί—11, 2 ἑαυτῆς—11, 3 ἀδελφαὶ αὐτοῦ*—11, 9 περιπατεῖ—11, 11 ἐξυπνήσω*—11, 14 *om.* ὁ Ἰησοῦς—11, 28 τὴν ἀδ. αὐτῆς Μαριάμ—11, 54 ἀλλ'—12, 6 ἔμελλεν**—12, 33 ἔμελλεν *Sin.*—12, 45 *om.* *totum*—13, 7 γνώσει—13, 9 *om.* μοῦ*—13, 13 ὁ κύριος καὶ ὁ διδ.**—13, 31 καὶ λέγει—*ibid.* εἰ ὁ θεὸς ἐδ. ἐν αὐτῷ** *Sin.* [Tr]—13, 34 *om.* καθὼς *usque ad finem*—14, 3 πορευθῶ ἐτοιμάσαι*—14, 19 οὐ *pro* οὐκέτι—14, 20 καὶ ἐγὼ**—14, 23 ποιήσωμεν—15, 16 δώσει *Sin.*—16, 4 ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον ὑμῖν—16, 32 ὁ πατήρ μου—17, 7 ἐγνώκασιν—18, 2 συνήχθη καὶ**—18, 28 *om.* οὖν*—18, 32 ἔμελλεν—18, 33 *om.* πάλιν—18, 37 Ἰησοῦς *sine art.** [W-H]—19, 16 *add.* εἰς τὸ πραιτώριον—19, 25 Κλοπᾶ—19, 26 *om.* παρεστῶτα—19, 27 ἡμέρας*—19, 28 *add.* τὰ περὶ αὐτοῦ—19, 31 ἡμέρα *sine art.** *Sin.*—20, 16 ῥαβουνί—21, 1 μαθηταῖς αὐτοῦ**—*ibid.* *add.* ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν—21, 19 *init.* ἔλεγε.

Saepissime tamen etiam occurrunt lectiones quas neque in impressis libris unquam receptas vidi, neque a viris doctis ex codicibus repertas marginique adscriptas. Quae an soli librarii nostri vel oscitantiae vel arbitrio tribuendae sint, penes te iudicium esto. Maxime singulares asterisco notabo quas meros lapsus calami dixerim.

Matth. 3, 3 τοῦ κυρίου—4, 25 πέραν Ἰορδάνου—5, 25 τῷ ἐν τῇ δίκῃ σου*—6, 26 ἀποθήκην—7, 20 *om.* αὐτῶν—8, 3 ἤψατο αὐτῷ—8, 9 ὑπ' ἔμαντοῦ—12, 2 ἐν σαββάτοις—13, 38 υἱοὶ *bis sine art.*—13, 49 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ αἰῶνος*—13, 54 ἐν ταῖς συναγωγαῖς—14, 5 *om.* ὡς—15, 5 μὴ ὠφελῆθης*—16, 2 λέγεται—16, 28 τῶν ὧδε ἐστῶτες*—18, 17 τῇ

ἐκκλησίᾳ *bis*.—20, 22 μέλλω ἐγὼ—21, 28 τί ὑμῖν—22, 11 καὶ εἶδεν—22, 46 *om.* αὐτῷ—23, 9 ἐπικαλέσητε—23, 37 ἐπὶ τὰς πτέρυγας—24, 45 τί οὖν ἄρα—25, 27 βάλλειν—26, 71 λέγει αὐτοῖς· ἐκεῖ καὶ οὗτος*—27, 25 *om.* πᾶς—27, 31 *om.* αὐτὸν *ult.*

Marc. 1, 20 μετὰ τῶν μισθωτῶν ἐν τ. πλ.—2, 8 ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν—4, 20 περὶ τὴν γῆν—5, 24 ἠκολούθη—5, 41 ταβηθᾶ—6, 6 τὰς πόλεις—6, 33 *om.* πασῶν—6, 47 γινομένης—6, 50 εἶδον αὐτόν—7, 23 κἀκεῖνα κοινοῖ—8, 11 ἐκπειράζοντες—8, 35 τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ *posterius*—9, 10 καὶ ἐκράτησαν τὸν λόγον—9, 13 ὅσα ἂν—10, 2 *add.* τῷ Ἰησοῦ—10, 4 ἔγραψε...δοῦναι—10, 21 ἠγάπησεν αὐτῷ—10, 23 εἰσελεύσονται εἰς τ. β. *caett.*—10, 32 προάγων αὐτοῖς—*ibid.* καὶ ἔθαμβοῦντο *cancellatum*—11, 25 *om.* ὑμῖν—13, 9 *om.* δὲ—14, 5 πτωχοῖς *sine art.*—15, 32 ὠνειδίζον αὐτῷ.

Luc. 1, 11 θυμιατηρίου—3, 27 Ἰαννάν—3, 29 Ἰωρῆμ—4, 22 ἐθαύμαζον οἱ ὄχλοι—4, 28 *om.* ἐν τῇ συναγωγῇ—4, 29 ἐξήγαγον—4, 44 *om.* ἐν *ante* ταῖς συναγ.—5, 36 βάλλει—6, 4 τοῖς ἱερεῦσι μόνοις—6, 31; 7, 17; 8, 1; 17, 12 *om.* καὶ *init.*—7, 3 τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων—7, 17 ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ—7, 20. 21 *inverso ordine*—7, 30 νομοδιδάσκαλοι—8, 13 ὁ δὲ—8, 20 ἀπηγγέλει—8, 23 καὶ πλεόντων δὲ—9, 7 *add.* ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ—9, 12; 20, 27 καὶ προσελθόντες—9, 26 μετὰ τοῦ πατρός*—9, 52 ἦλθον—10, 11 *om.* ὑμῶν—10, 24 *om.* ὑμεῖς—11, 14 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦν—11, 29 ἐπαθροισμένων δὲ τῶν ὄχλων—12, 11 ἀπολογήσεσθε—12, 14 *om.* αὐτῷ—12, 28 οὐ πολλῷ—13, 1 *om.* ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ—13, 21 ὄλη—14, 28 οὐ—17, 3 προσέχετε δὲ—18, 15 *om.* δὲ *prius et* καὶ—18, 31 *add.* μαθητὰς αὐτοῦ—20, 3 εἶπεν αὐτοῖς—20, 28 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ—21, 5 τινῶν δὲ—21, 37 διδάσκων τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ—22, 67 καὶ εἶπεν—23, 2 καὶ ἤρξαντο—23, 11 καὶ ἐμπαίξας σὺν τ. στρ. αὐτοῦ—23, 32 σὺν τῷ Ἰησοῦ καὶ ἕτεροι δύο—24, 14 τούτῳ—24, 39 ψηλαφήσετε.

Joann. 1, 43 πρὸς Ἰησοῦν—3, 1 Ἰουδαίων *pro* Φαρισαίων—5, 36 δέδωκε—6, 19 *om.* ἡ τριάκοντα—6, 22 ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ—6, 42 αὐτὸς *pro* οὗτος—7, 41 ὁ Χριστὸς ἐκ τῆς Γαλ.—9, 22 συνετίθοντο—10, 21 τὰ ῥήματα ταῦτα—10, 28 τῶν χειρῶν—11, 48 ἔθος—12, 47

om. μή—13, 33 *om.* ἐγὼ—14, 2 πορεύσομαι—15, 4 ἀφ' ἑαυτοῦ καρπὸν φέρειν—16, 22 ἔχετε νῦν—18, 1 ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς—18, 5 ὁ Ἰούδας—18, 20 ἐν συν. ἐδίδαξα—*ibid.* ἐνθα προ ὄπου—*ibid.* συνέρχονται πάντοτε—20, 19 ἔρχεται προ ἦλθεν.

Huc pertinent etiam ea loca in quibus nomen Jesu vel simpliciter additur (*Matth.* 9, 1; 12, 9; 20, 17; *Luc.* 4, 38; 6, 12; 9, 1. 55; 11, 29; 17, 20; 18, 31; 19, 29; 21, 37; *Joann.* 1, 44, & in genitivo *Marc.* 9, 10; in dativo *Marc.* 10, 2; *Luc.* 20, 27; 21, 5) vel pronomini αὐτὸς substituitur, et quidem in casu nominativo *Luc.* 8, 1, in genitivo: *Marc.* 10, 16. 17. 46; 13, 1; 14, 3; *Luc.* 17, 12; 19, 37; 20, 1, in dativo: *Matth.* 4, 25; *Marc.* 10, 28; *Luc.* 9, 12; 13, 1. 31; 15, 1; 18, 15, in accusativo: *Marc.* 12, 13. 18; *Luc.* 9, 18; 11, 1. Nonnunquam etiam nomen Jesu pronomini superscriptum est, ut *Matth.* 8, 5 αὐτῷ (τῷ Ἰησοῦ); 24, 1. 3 αὐτοῦ (τοῦ Ἰησοῦ). Plura exempla iam supra recensui, quum passim et alii codices eodem modo textum singularum pericoparum hoc additamento a praecedentibus magis distinxerint. Facile tibi persuadebis librarium nostrum, qui multo saepius idem fecit, lectionarium aliquod simul respexisse. Idem dicendum de voce ἀμὴν addita ad *Luc.* 7, 9.

Fortasse tu, benevole lector, in perlegendis quas huc usque tibi proposui variantibus animadvertisti, nusquam ullam ex famosa illa pericopa de muliere adultera (*Joann.* 8) in censum venire. Cave id ea de causa factum esse credas quod ibi nulla cum libris vulgaribus discrepantia deprehendatur. Imo in hoc loco scriptura adeo singularis est ut toto textu descripto magis operae pretium facturus mihi videar quam si singula seorsim notarem. Etiam hic non raro Complutenses lectiones occurrunt quas asteriscis distinguam. Fere omnia vero quae a recepta aliena sunt in codicibus Tischendorfii Δ et U, vel saltem in hoc posteriore leguntur, quae ut facilius dignoscantur parenthesi includam, propria codicis uncis.

Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Ὁρθρου δὲ πάλιν (βαθέος ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς) εἰς τὸ

ἱερὸν καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδαξεν αὐτούς. *Αγουσι (...) πρὸς [τὸν Ἰησοῦν] οἱ γρ. καὶ οἱ Φαρ. γυναῖκα (ἐπὶ*) μοιχεία κατελημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν (τῷ) μέσῳ (εἶπον) αὐτῷ· διδάσκαλε (ταύτην εὐρομεν*) ἐπ' αὐτοφόρῳ (μοιχευομένην*). ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς (ἐνετείλατο ἡμῖν) τὰς τοιαύτας (λιθάζειν). σὺ οὖν τί λέγεις (περὶ αὐτῆς); τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν ἵνα ἔχωσι (κατηγορίαν κατ'*) αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν μὴ προσποιούμενος*. ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτὸν ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος [βαλέτω] (...) λίθον ἐπ' (αὐτήν). καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν (ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας). οἱ δὲ ἀκούσαντες (.....) ἐξήρχοντο εἰς [καθεῖς] ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων, καὶ κατελείφθη (Ἰησοῦς μόνος) καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ (οὔσα*). ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς (εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπε· γύναι) ποῦ εἰσὶν (...) οἱ κατήγοροί σου. οὐδεὶς σε κατέκρινεν; ἡ δὲ εἶπεν· οὐδεὶς κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω, πορεύου καὶ (ἀπὸ τοῦ νῦν*) μηκέτι ἀμάρτανε.

Manum correctoris rarissime sensit codex noster: Matth. 12, 44 librarius scripserat ἐλθὼν, corrector rubro omicron superposuit. Cap. 14, 6 voc. καὶ erasum est nescio qua de causa. Marc. 13, 32 codex exhibet καὶ ὥρας: superscriptum est ἡ τῆς. Luc. 12, 2 συγκεκριμένον emendatum est addito altero μ supra lineam rubro. Luc. 19, 12 quum pagina desiisset in ἀναφαίνεσθαι, sequens incipit *Ἀνθρωπὸς τις: margo supplet εἶπε τὴν παραβολὴν ταύτην. Jo. 11, 47 supra voc. συνέδριον rubro scriptum legitur κατὰ τοῦ Ἰησοῦ: et ibidem librarius oscitanter scripsit οὐ ὁ ἄνθρωπος, quod alia manus superscripto τος correxit. Denique Jo. 8, 22 totum versum in textu omissum margo supplevit.

Alia errata intacta manserunt. Nonnunquam librarius bis pinxit vocem sive syllabam aliquam: Matth. 1, 8 Ὁζίας δὲ δὲ—Marc. 14, 40 κακαθεύδοντας—Luc. 13, 27 τῆς τῆς ἀδικίας—Jo. 7, 12 ἦν περὶ αὐτοῦ ἦν—Jo. 9, 15 καὶ αὐτὸν καὶ: quibus adiunges sis Matth. 13, 21 καὶ οὐκ ἔχει δὲ.

Similiter alibi literas vel etiam vocabula omissa deprehendi:

Matth. 11, 17. desunt ἔθρηνησαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ἐκόψασθε—12, 44 κοσμημένον—Matth. 23, 21 totus om. propter homoeoteleuton—
 Marc. 3, 17 βροτῆς—Marc. 7, 3 ἰδαῖοι—14, 26 μνήσαντες—Luc. 4, 44 om. ἐν—12, 17. 18 om. ὅτι οὐκ ἔχω usque ad ποιήσω propter homoeoteleuton—Jo. 3, 13 εἰ τὸν οὐρανὸν—9, 38 προσκύνησεν—12, 18 ὑπήτησεν—12, 47 om. μῆ—18, 16 πρὸς τὴν θύρα.

Frequenter in literis duplicandis vel duplicatis erravit scriba:

Matth. 8, 16 ἐξέβαλλε—12, 20 ἐκβάλλη—13, 48 συνέλλεξαν—22, 40 κρέμμανται—Luc. 11, 22 σκύλλα—11, 51 ἀπολλομένου—Jo. 10, 28 ἀπόλλωνται—21, 6 βάλλετε—Matth. 5, 21 ἐρέθη—6, 7 βατολογήσητε—10, 15 Γομόρων—Marc. 11, 15 κολυβιστῶν—11, 20 ἐξηραμένην.

In nominibus propriis: Marc. 15, 40 Σαλάμω—Luc. 4, 26 Ἄρεπφθαῖ.

Notavi praeterea: Matth. 10, 42 ψυχροῦ· μόνον—12, 46 αὐτοῦ λαλήσαι—15, 17 ἐκβάλλει—18, 24 αὐτῷ pro genitivo—25, 16 πάντα—
 Marc. 3, 24 μερισθῆσα—Luc. 8, 12 ὁδὸν εἰσιν· οἱ ἀκούοντες—13, 19 μέγαν—15, 24 ἀπολωλὸς et εὐρέθην—17, 14 ἐαυτοῖς pro accusativo—23, 52 σῶμαι—Jo. 1, 52 ἀνεωρόντα, quae omnia merae scribentis negligentiae deberi luce diurna clarius est.

Denique eundem etiam in vocalibus multifariam errasse, maxime ex itacismi consuetudine, vix est quod moneam. Atque est quod mireris talia non frequentius occurrere.

Sic εἰ ponit pro ι: Matth. 10, 25 οἰκειακοῦς—Luc. 22, 3 Ἴσκαρειώτην—Jo. 6, 30 εἰδῶμεν.

εἰ pro η: Matth. 13, 20 πετρώδει—24, 16 ὄρει—Luc. 7, 49 εἶρξαντο—8, 33 ἀπεπνίγει—Jo. 1, 21 ἀπεκρίθει.

η pro εἰ: Matth. 25, 26 ἡδης—26, 58 ἡκολούθη—Marc. 6, 50 φοβῆσθε—Luc. 8, 7 συμφυῆσαι—12, 1 ἐπισυναχθησῶν—20, 10. 11 δῆραντες—23, 5 ανασείη.

η pro ι: Matth. 12, 18 ἡρέτησα—26, 10 γυναίκτη—Marc. 16, 14 ὠνειδισσε—Luc. 6, 17 πεδηνοῦ—14, 8 κατακληθῆς—Jo. 6, 13

ἐγέμησαν.

ι pro η: Matth. 17, 25; 22, 17. 19 κίνσον—Marc. 4, 24 μετριθήσεται—6, 22 ὀρχισαμένης—Luc. 7, 32 ὀρχισασθε et ἠυλίσαμεν—19, 44 ἀφίσουσιν—Jo. 16, 26 ἐρωτίσω.

η pro ε: Matth. 6, 24 ἀνθέξεται—Luc. 10, 4 βαστάξητε—Jo. 5, 20 θαυμάξεται.

αι pro ξ: Luc. 24, 51 ἀνεφαίρετο—Jo. 5, 20 θαυμάξεται—18, 23 δαίρεις.

ε pro αι: Matth. 6, 6 πρόσευξε—Luc. 13, 35 ἀφίετε—Jo. 14, 29 γένητε—21, 25 γράφητε.

ο pro ω: Matth. 27, 27 πραιτόριον—Marc. 4, 31 σινάπεος—Luc. 6, 1 ψόχοντες.

ω pro ο: Marc. 5, 11 βοσκωμένη—6, 22 ὀρχισαμένης—14, 72 ἀλέκτωρα—Jo. 18, 21 ἀκηκόωτας.

Cantabrigiae

TYPIS ACADEMICIS

EXCUDEBANT C. J. CLAY A.M. ET FILII

A.D. XV KAL. AVG. MDCCCLXXXIX

BS

3555

R45

0151

50

Pervas

titia Codicis 2vattor

Evangeliorum

939005

MAY 18 '31

Bindery

MAY 26 '32
JUL 29 '32

For Mr. Voss

Swift 407

JUL 28 '32

E. C. Cahill

Swift 407

BS

939005-

3555-

REVSS

R45

Codicis Quattuor

Evangeliorum

MAY 26 38

Voss. Schrift 40

JUL 25 38

MAY 26 38

Cubnell - 40

MAY 10 38

MAY 10 38

N.T. Sem

